

Konvencija 138

Konvencija o najnižoj dobi za zapošljavanje

Opća konferencija Međunarodne organizacije rada koju je u Ženevi sazvalo Upravno vijeće Međunarodnog ureda rada, sastavši se na svom pedeset i osmom zasjedanju 6. lipnja 1973., i

odlučivši prihvatiti određene prijedloge u vezi s najnižom dobi za zapošljavanje, a što je četvrta točka dnevnog reda zasjedanja, i

imajući na umu odredbe Konvencije o najnižoj dobi (industrija) iz 1919., Konvencije o najnižoj dobi (more) iz 1920., Konvencije o najnižoj dobi (poljoprivreda) iz 1921., Konvencije o najnižoj dobi (skladištari i ložači na brodovima) iz 1921., Konvencije o najnižoj dobi (neindustrijski rad) iz 1932., Konvencije o najnižoj dobi (more) (revidirana) iz 1936., Konvencije o najnižoj dobi (industrija) (revidirana) iz 1937., Konvencije o najnižoj dobi (neindustrijski rad) (revidirana) iz 1937., Konvencije o najnižoj dobi (ribari) iz 1959., Konvencije o najnižoj dobi (rad pod zemljom) iz 1965., i

smatrajući da je došlo vrijeme da se izradi sveobuhvatni dokument o tom pitanju koji bi postupno zamijenio postojeće dokumente primjenjive na ograničene gospodarske sektore, a u cilju potpunog ukidanja dječjeg rada, i

odlučivši da ovaj dokument dobije oblik međunarodne konvencije,

usvaja dvadeset šestog lipnja tisuću devetsto sedamdeset i treće godine sljedeću konvenciju koja se naziva Konvencija o najnižoj dobi iz 1973.:

Članak 1.

Svaka članica za koju je ova Konvencija na snazi obvezuje se da će provoditi nacionalnu politiku koja ima za cilj osigurati djelotvorno ukidanje dječjeg rada i postupno podići najnižu dobnu granicu za zapošljavanje ili rad do razine koja je u skladu s najpotpunijim tjelesnim i duševnim razvojem mladih osoba.

Članak 2.

1. Svaka članica koja ratificira ovu Konvenciju mora, u izjavi dodanoj njenoj ratifikaciji, utvrditi najnižu dob za zapošljavanje ili rad na njenom teritoriju i na prijevoznim sredstvima registriranim na njenom teritoriju; osim u izuzetnim slučajevima predviđenim člancima 4. do 8. ove Konvencije, niti jednu osobu mlađu od te dobi se ne smije zaposliti i ne smije joj se dopustiti rad u bilo kojem zanimanju.

2. Svaka članica koja je ratificirala ovu Konvenciju može naknadno, dodatnom izjavom, notificirati glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada da utvrđuje najnižu dob višu od one koja je prethodno utvrđena.

3. Najniža dob utvrđena u skladu sa stavkom 1. ovoga članka ne smije biti niža od dobi za završavanje obveznog školovanja, a u svakom slučaju ne smije biti niža od 15 godina.

4. Izuzetno od odredaba stavka 3. ovoga članka, članica čije su gospodarstvo i obrazovne mogućnosti nedovoljno razvijeni može, nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje, početno utvrditi najnižu dob od 14 godina.

5. Svaka članica koja je utvrdila najnižu dob od 14 godina u skladu s odredbom prethodnog stavka mora, u svoja izvješća o primjeni ove Konvencije podnesena na temelju članka 22. Statuta Međunarodne organizacije rada, uvrstiti izjavu:

- (a) da njeni razlozi za to još uvijek postoje; ili
- (b) da se odriče prava primjene dotične odredbe od navedenog datuma.

Članak 3.

1. Najniža dob za prijem u bilo koju vrstu zaposlenja ili na bilo koji rad koji bi, po svojoj prirodi ili okolnostima u kojima se odvija, mogao ugroziti zdravlje, sigurnost ili moral mladih osoba, ne smije biti niža od 18 godina.

2. Vrste zaposlenja ili rada na koje se primjenjuje stavak 1. ovoga članka moraju se utvrditi nacionalnim zakonima ili drugim propisima ili od strane nadležne vlasti nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje.

3. Izuzetno od odredbe stavka 1. ovoga članka, nacionalni zakoni ili drugi propisi ili nadležna vlast mogu, nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje, odobriti zapošljavanje ili rad nakon navršениh 16 godina starosti pod uvjetom da su zdravlje, sigurnost i moral dotičnih mladih osoba potpuno zaštićeni i da su te mlade osobe dobile odgovarajuće posebne upute ili da su prošle stručnu izobrazbu u odgovarajućim granama djelatnosti.

Članak 4.

1. U mjeri u kojoj je to potrebno, nadležna vlast, nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje, može isključiti iz primjene ove Konvencije ograničene kategorije zaposlenja ili rada u odnosu na koje se u primjeni pojavljuju posebni i bitni problemi.

2. Svaka članica koja ratificira ovu Konvenciju mora navesti u svom prvom izvješću o primjeni ove Konvencije podnesenom na temelju članka 22. Statuta Međunarodne organizacije rada sve kategorije koje su eventualno isključene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, navodeći razloge takvog isključivanja, i mora u naknadnim izvješćima navesti stanje svog zakonodavstva i prakse u odnosu na isključene kategorije, te opseg u kojem se ova Konvencija primjenjuje ili se predlaže primjenjivati u odnosu na te kategorije.

3. Zaposlenje ili rad utvrđeni člankom 3. ove Konvencije ne smiju biti isključeni iz primjene Konvencije na temelju odredaba ovoga članka.

Članak 5.

1. Članica čije gospodarstvo ili administrativne službe nisu dovoljno razvijeni može, nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje, početno ograničiti područje primjene ove Konvencije.

2. Svaka članica koja iskoristi mogućnost predviđenu odredbom stavka 1. ovoga članka mora utvrditi, u izjavi dodanoj njenoj ratifikaciji, grane gospodarske djelatnosti ili vrste poduzeća na koje će primjenjivati odredbe ove Konvencije.

3. Odredbe ove Konvencije moraju se kao minimum primjenjivati na sljedeće: rudarstvo i vađenje kamena; proizvodnju; graditeljstvo; službe za opskrbu električnom energijom, plinom i vodom; sanitarne službe; prijevoz; skladištenje i veze; te plantaže i druga poljoprivredna poduzeća koja uglavnom proizvode za komercijalne svrhe, uz iznimku obiteljskih i manjih gospodarstava koja proizvode za lokalnu potrošnju i ne zapošljavaju redovito najamne radnike.

4. Svaka članica koja je ograničila područje primjene ove Konvencije u skladu s ovim člankom:

(a) mora naznačiti, u svojim izvješćima podnesenim na temelju članka 22. Statuta Međunarodne organizacije rada, opće stanje u odnosu na zapošljavanje ili rad mladih osoba i djece u granama

djelatnosti koje su isključene iz područja primjene ove Konvencije i svaki napredak koji je učinjen u svrhu omogućavanja šire primjene odredaba ove Konvencije;

(b) može u bilo koje vrijeme formalno proširiti područje primjene izjavom upućenom glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada.

Članak 6.

Ova Konvencija se ne primjenjuje na rad koji obavljaju djeca i mlade osobe u školama općeg, stručnog ili tehničkog obrazovanja ili u drugim ustanovama za izobrazbu, niti na rad koji obavljaju osobe s najmanje 14 godina starosti u poduzećima, ako se takav rad obavlja u skladu s uvjetima propisanim od strane nadležne vlasti nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje, a sastavni je dio:

(a) tečaja obrazovanja odnosno izobrazbe za koje je škola ili ustanova za izobrazbu primarno odgovorna;

(b) programa izobrazbe koji se uglavnom ili u cijelosti odvija u poduzeću, a koji program je odobrila nadležna vlast; ili

(c) programa upućivanja ili orijentacije koji ima za cilj olakšati izbor zanimanja ili vrste stručnog osposobljavanja.

Članak 7.

1. Nacionalnim zakonima ili drugim propisima se može dopustiti zapošljavanje ili rad, na lakšim poslovima, osoba od 13 do 15 godina starosti, koji:

(a) izvjesno neće biti štetan za njihovo zdravlje ili razvoj; i

(b) nije takav da šteti njihovom pohađanju škole, sudjelovanju u programima profesionalne orijentacije ili izobrazbe odobrenim od strane nadležne vlasti ili njihovim sposobnostima da imaju korist od nastave koju pohađaju.

2. Nacionalnim zakonima ili drugim propisima se može također dopustiti zapošljavanje ili rad osoba koje imaju najmanje 15 godina starosti ali još nisu završile svoje obvezno školovanje, na poslovima koji zadovoljavaju uvjete utvrđene podstavcima (a) i (b) stavka 1. ovoga članka.

3. Nadležna vlast mora utvrditi djelatnosti u kojima se zapošljavanje i rad mogu dopustiti na temelju stavaka 1. i 2. ovoga članka, te mora propisati broj sati i uvjete za obavljanje takvog zaposlenja i rada.

4. Izuzetno od odredbi stavka 1. i 2. ovoga članka, članica koja primjenjuje odredbe stavka 4. članka 2. može, za sve vrijeme dok primjenjuje te odredbe, zamijeniti dobi od 13 i 15 godina dobima od 12 i 14 godina u stavku 1., te dob od 15 godina sa dobi od 14 godina u stavku 2. ovoga članka.

Članak 8.

1. Nakon savjetovanja s organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, gdje one postoje, nadležna vlast može, dozvolama koje se izdaju u pojedinačnim slučajevima, dopustiti izuzetke od zabrane zapošljavanja ili rada utvrđene člankom 2. ove Konvencije, u takve svrhe kao što su sudjelovanja u umjetničkim izvedbama.

2. Tako izdane dozvole moraju ograničiti broj sati tijekom kojih su i propisati uvjete u kojima su, zapošljavanje i rad dopušteni.

Članak 9.

1. Nadležna vlast mora poduzeti sve potrebne mjere, uključujući propisivanje odgovarajućih kazni, kako bi osigurala učinkovitu provedbu odredaba ove Konvencije.

2. Nacionalni zakoni ili drugi propisi ili nadležna vlast moraju utvrditi osobe koje su odgovorne za poštivanje odredaba kojima se primjenjuje ova Konvencija.

3. Nacionalni zakoni ili drugi propisi ili nadležna vlast moraju propisati registre ili druge dokumente koje će poslodavac voditi i stavljati na raspolaganje; takvi registri ili dokumenti moraju sadržavati imena i dob odnosno datum rođenja, propisno ovjeren gdje god je to moguće, osoba koje zapošljava ili koje rade za njega, a mlađe su od 18 godina.

Članak 10.

1. Ova Konvencija revidira, pod uvjetima utvrđenim ovim člankom, Konvenciju o najnižoj dobi (industrija) iz 1919., Konvenciju o najnižoj dobi (more) iz 1920., Konvenciju o najnižoj dobi (poljoprivreda) iz 1921., Konvenciju o najnižoj dobi (skladištari i ložači na brodovima) iz 1921., Konvenciju o najnižoj dobi (neindustrijski rad) iz 1932., Konvenciju o najnižoj dobi (more) (revidirana) iz 1936., Konvenciju o najnižoj dobi (industrija) (revidirana) iz 1937., Konvenciju o najnižoj dobi (neindustrijski rad) (revidirana) iz 1937., Konvenciju o najnižoj dobi (ribari) iz 1959. i Konvenciju o najnižoj dobi (rad pod zemljom) iz 1965.

2. Stupanjem na snagu ove Konvencije neće se za daljnju ratifikaciju zatvoriti Konvencija o najnižoj dobi (more) (revidirana) iz 1936., Konvencija o najnižoj dobi (industrija) (revidirana) iz 1937., Konvencija o najnižoj dobi (neindustrijski rad) (revidirana) iz 1937., Konvencija o najnižoj dobi (ribari) iz 1959. ili Konvencija o najnižoj dobi (rad pod zemljom) iz 1965.

3. Konvencija o najnižoj dobi (industrija) iz 1919., Konvencija o najnižoj dobi (more) iz 1920., Konvencija o najnižoj dobi (poljoprivreda) iz 1921., Konvencija o najnižoj dobi (skladištari i ložači na brodovima) iz 1921. će biti zatvorene za daljnju ratifikaciju kad se sve stranke tih Konvencija usuglase o takvom zatvaranju ratificiranjem ove Konvencije ili izjavom priopćenom glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada.

4. Kada obveze iz ove Konvencije prihvati:

(a) jedna članica koja je stranka Konvencije o najnižoj dobi (industrija) (revidirana) iz 1937., te kad se na temelju članka 2. ove Konvencije utvrdi najniža dob od najmanje 15 godina, to će *ipso iure* značiti trenutno otkazivanje te konvencije,

(b) u odnosu na neindustrijski rad definiran u Konvenciji o najnižoj dobi (neindustrijski rad) iz 1932., jedna članica koja je stranka te Konvencije, to će *ipso iure* značiti trenutno otkazivanje te konvencije,

(c) u odnosu na neindustrijski rad definiran u Konvenciji o najnižoj dobi (neindustrijski rad) (revidirana) iz 1937., jedna članica koja je stranka te Konvencije, te kad se na temelju članka 2. ove Konvencije utvrdi najniža dob od najmanje 15 godina, to će *ipso iure* značiti trenutno otkazivanje te konvencije,

(d) u odnosu na zapošljavanje pomoraca, jedna članica koja je stranka Konvencije o najnižoj dobi (more) (revidirana) iz 1936., te kad se na temelju članka 2. ove Konvencije utvrdi najniža dob od najmanje 15 godina ili kad ta članica utvrdi da se članak 3. ove Konvencije primjenjuje na zapošljavanje pomoraca, to će *ipso iure* značiti trenutno otkazivanje te konvencije,

(e) u odnosu na zapošljavanje u pomorskom ribolovu, jedna članica koja je stranka Konvencije o najnižoj dobi (ribari) iz 1959., te kad se na temelju članka 2. ove Konvencije utvrdi najniža dob od najmanje 15 godina ili kad ta članica utvrdi da se članak 3. ove Konvencije primjenjuje na zapošljavanje u pomorskom ribolovu, to će *ipso iure* značiti trenutno otkazivanje te konvencije,

(f) jedna članica koja je stranka Konvencije o najnižoj dobi (rad pod zemljom) iz 1965., te kad se na temelju članka 2. ove Konvencije utvrdi najniža dob od najmanje 15 godina ili kad ta članica utvrdi da se ta dob primjenjuje na zapošljavanje pod zemljom u rudnicima, to će *ipso iure* značiti

trenutno otkazivanje te konvencije, ako i kada ova Konvencija stupi na snagu.

5. Prihvatanje obveza iz ove Konvencije značit će:

(a) otkazivanje Konvencije o najnižoj dobi (industrija) iz 1919. u skladu s člankom 12. te Konvencije,

(b) u odnosu na poljoprivredu, otkazivanje Konvencije o najnižoj dobi (poljoprivreda) iz 1921. u skladu s člankom 9. te Konvencije,

(c) u odnosu na zapošljavanje pomoraca, otkazivanje Konvencije o najnižoj dobi (more) iz 1920. u skladu s člankom 10. te Konvencije, kao i Konvencije o najnižoj dobi (skladištari i ložaci na brodovima) iz 1921. u skladu s člankom 12. te Konvencije, ako i kada ova Konvencija stupi na snagu.

Članak 11.

Formalne ratifikacije ove Konvencije priopćavaju se glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada radi registracije.

Članak 12.

1. Ova Konvencija obvezuje samo one članice Međunarodne organizacije rada čije su ratifikacije registrirane kod glavnog ravnatelja.

2. Ona stupa na snagu dvanaest mjeseci od datuma kada su kod glavnog ravnatelja registrirane ratifikacije dviju članica.

3. Nakon toga, ova Konvencija stupa na snagu u odnosu na svaku članicu dvanaest mjeseci nakon datuma registracije njene ratifikacije.

Članak 13.

1. Članica koja je ratificirala ovu Konvenciju može je otkazati nakon proteka razdoblja od deset godina od datuma kada je Konvencija stupila na snagu, aktom kojeg dostavlja glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada radi registracije. Ovakav otkaz stvara pravni učinak godinu dana nakon datuma kad je registriran.

2. Svaka članica koja je ratificirala ovu Konvenciju, i koja u roku od godine dana nakon proteka razdoblja od deset godina iz prethodnog stavka ne otkáže Konvenciju prema odredbi ovoga članka, bit će obvezana za još jedno razdoblje od deset godina, a nakon toga može otkazati Konvenciju po isteku svakog novog razdoblja od deset godina prema uvjetima predviđenim u ovome članku.

Članak 14.

1. Glavni ravnatelj Međunarodnog ureda rada notificira svim članicama Međunarodne organizacije rada registraciju svih ratifikacija ili otkaza što su mu priopćile članice Organizacije.

2. Notificirajući članicama Organizacije registraciju druge dostavljene mu ratifikacije koja je potrebna da ova Konvencija stupi na snagu, glavni ravnatelj mora upozoriti članice Organizacije na datum kada Konvencija stupa na snagu.

Članak 15.

Glavni ravnatelj Međunarodnog ureda rada priopćuje glavnom tajniku Ujedinjenih naroda radi registracije u skladu s odredbom članka 102. Povelje Ujedinjenih naroda potpune podatke o svim ratifikacijama i aktima o otkazivanju što ih je registrirao u skladu s odredbama prethodnih članaka.

Članak 16.

Kada to bude smatralo potrebnim, Upravno vijeće Međunarodnog ureda rada podnijet će Općoj konferenciji izvješće o primjeni ove Konvencije i razmotrit će potrebu uvrštavanja pitanja njene potpune ili djelomične revizije na dnevni red Konferencije.

Članak 17.

1. Ako Konferencija usvoji novu konvenciju, koja bi ovu Konvenciju revidirala u cijelosti ili djelomično, tada, ako se novom konvencijom ne odredi drukčije:

(a) ratifikacija nove revidirajuće konvencije od strane članice *ipso iure* znači otkazivanje ove Konvencije bez obzira na odredbu članka 12., ako, i kada nova revidirajuća konvencija stupi na snagu;

(b) od datuma kada nova revidirajuća konvencija stupi na snagu, ova Konvencija prestaje biti otvorena za ratifikaciju članicama.

2. Ova Konvencija u svakom slučaju ostaje na snazi u sadašnjem obliku i sadržaju za one članice koje su je ratificirale, a koje nisu ratificirale revidirajuću konvenciju.

Članak 18.

Engleski i francuski tekst ove Konvencije jednako su vjerodostojni.